

Anyanyelvükön tanulhatnak a nemlátók

Reményteli kilátások a székelyföldi vak és gyengén látó fiataloknak

• Az országban nincs lehetőségük magyarul tanulni a nemlátóknak, ezt a hiányt pótolná a Székelyudvarhelyen létrehozandó speciális iskola: a terv megvalósításán a Magyar Nemlátók Egyesülete dolgozik. A kezdeményezésnek főként a székelyföldi nemlátók örülnek, legközelebb ugyanis Kolozsváron van lehetőségük kifejezetten vakoknak szánt iskolába járni, ott viszont csak románul folyik az oktatás.



Bronzmacskét tapogató vak férfi Marosvásárhelyen

▲ FOTÓ: HAÁZ VINCE

KOVÁCSSESZTER,
ANTAL ERIKA

A térségbeli nemlátó gyerekek jogait a Hargita és Kovászna Megyei Látássérültek Szövetsége képviseli. Lukács Anna Ibolya alelnök érdeklődésünkre elmondta, a nemlátó magyar gyerekeknek nincs lehetőségük anyanyelven tanulni, az országban csak a román nyelvű iskolák nyújthatnak számukra speciális oktatást. Hozzáink legközelebb Kolozsváron, de még van Aradon, Bukarestben és Buzăuban is, országsszerte összesen hat ilyen tanintézet működik – mutatott rá. Hozzátette, hogy bár a kolozsvári iskolában indítottak egyfajta magyar nyelvű kurzust, ez hetente csak két-három órát jelent. Lukács Anna Ibolya azt is közölte, korábban már volt próbálkozásuk egy magyar nyelvű iskola elindítására Csíkszeredában vagy Székelyudvarhelyen, azonban akadályokba ütköztek. „Az előírások szerint egy ilyen osztályban legalább nyolc gyereknek kell lennie, viszont a gyerekek kora szerint nem gyűlt össze a szükséges létszám, továbbá elégséges tanári poszt sem volt rá” – elevenítette fel.

Vakvacsorára invitálnak

Rendhagyó adománygyűjtő projektet rendez a Magyar Nemlátók Egyesülete Székelyudvarhelyen: november 8-án és 22-én ún. vakvacsorára invitálják előbb a helyi vállalkozókat, majd a közéleti szereplőket. A vacsora a Gondúzó Étterem pincéjében zajlik majd, vaksötétben, a fogásokat pedig az egyesület nemlátó tagjai szolgálják fel. A cél – a speciális iskola létrehozásához szükséges támogatások gyűjtése mellett – az érzékeltetés: hogy a város hangadóí, a projekt potenciális felkarolói is átérezzék, milyen a világtalanok „cipőjében járni”.

Előtanulmány és igényfelmérés

A tényleges megvalósításra vállalkozott most a Székelyudvarhelyen létrehozott Magyar Nemlátók Egyesülete. A szervezet tavaly nyújtott be két pályázatot a Bethlen Gábor Alaphoz, az elnyert összegből pedig év végéig készítenek egy tanulmányt, amely igazolja a speciális iskola létjogosultságát. Ehhez többoldalas kérdőívet állított össze Dósa Zoltán pszichológus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Pszichológia és Neveléstudományok Karának székelyudvarhelyi tanszék-vezetője. Az ívet a megyei tanfelügyelőség juttatná el az érintett gyerekek szüleihez. 2006-ban merült fel először a magyar nemlátók iskolájának ötlete, elevenítette fel Hajdó Ernő, az udvarhelyi szervezet elnöke, a projekt azonban megrekedt a terv szintjén: bár a Hargita és Kovászna megyei érdekvédelmi szervezet ezzel „kampányol”, a megvalósításra még semmilyen kísérletet nem tettek. „Ezért hoztuk létre a Magyar Nemlátók Egyesületét, amely mint ilyen, egyedüli az országban” – magyarázta Hajdó Ernő.

Életre nevelne a vakok iskolája

A kezdeményezés pártfogója és zászlóvivője Butu Arnold Csaba pa-

ralimpikon is. „A Hargita megyei nemlátó diákok, ha nem akarnak Kolozsvárra menni románul tanulni, bármelyik iskolába járhatnak, viszont a pedagógusok nem kötelesek megkülönböztetett figyelemben részesíteni őket” – mondta, hozzáfűzve, hogy vannak ugyan jó példák, ahol a pedagógus megtanulta a Braille-írást, de olyan diák is van, akit évek óta édesanyja kísér el minden tanórára. „Fontos kihangsúlyozni, hogy egy speciális iskolában nemcsak írni-olvasni tanulna meg a nemlátó gyerek, hanem a mindennapi életben való boldogulást is elsajátítaná, hogy önálló, önálló lehessen. Ugyanakkor a nemlátó közösségen belül a gyerekek nemcsak az oktatóktól, a pedagógusoktól, hanem egymástól is sokat tanulhatnak” – sorolta Butu Arnold Csaba.

Sokan írni-olvasni sem tudnak

Egyébként a tanulás megszervezésének nehézsége miatt a térségben több száz analfabéta nemlátó van, jegyezte meg Hajdó Ernő, de az oktatás és szakképzés hiánya miatt a vakok a munkaerőpiacról és a közéletből is kiszorultak. „Húsz évvel ezelőtt igen aktív volt a vakok közössége itt Székelyudvarhelyen is, mára pedig jóformán nem is látni senkit egyedül, fehér bottal közlekedni az utcán” – tette hozzá.

Hargita és Kovászna megyében egyébként közel háromezer magyar anyanyelvű nemlátó él, közülük Kovászna megyében harmincnegyzven 21 évnél fiatalabbak, Hargita megyében pedig hatvannégy iskoláskorú nemlátó fiatalal számol az egyesület. „Csak a két megyében már száz olyan gyerekről tudunk, akinek hasznára

válna a magyar nyelvű iskola, de mivel az országban máshol nincs ilyen, ennél sokkal több diákon segíthetne az egyesület elnöke.

Támogatás és összefogás a létrehozáshoz

Az anyanyelven tanulást mellesleg nemcsak az alkotmány szavatolja, hanem a 2006-os évi 408-as törvény továbbá azt is kimondja, hogy a fogyatékkal élő gyerekeknek is joguk van az anyanyelvű oktatáshoz. A kezdeményezők egyelőre elemi tagozatban gondolkodnak, a megva-

helyzetben vannak a Maros megyei-ek, de csupán azért, mert számukra közelebb van a kolozsvári speciális iskola. A Maros megyei világtalanok egyesülete valamivel több mint 3600 tagot számlál, akik közül hozzávetőlegesen ezer a kiskorúak száma.

Iskola, egyetem, diploma

Marosvásárhelyen sincs se óvodájuk, se iskolájuk a nemlátóknak, ezért ezek a kiskorúak Kolozsváron tanulnak, ahol teljes ellátásban ré-



Némiképp jobb helyzetben vannak a Maros megyei-ek, de csupán azért, mert számukra közelebb van a kolozsvári speciális iskola.

lősításhoz szükséges anyagiakat a magyar kormánytól, a fenntartást pedig a helyi önkormányzattól, vállalkozóktól remélik. „Létrejötté után minden bizonnyal egy meglévő tanintézet égisze alatt működhet majd a nemlátók iskolája, hiszen legutóbb Bukarestben, a fogyatékosügyi állami szervezetnél folytatott beszélgetésen kifejtették, hogy most ne is álmodjunk akkreditációról” – jegyezte meg keserűen Butu Arnold Csaba.

A Hargita és Kovászna megyei nemlátó fiataloknál némiképp jobb

szesülnek, bentlakásban laknak, étkeznek – mindezt az állam költségén. Sőt arra is lehetőségük van, hogy ingyen utazzanak az országban. Szántó Attila, az egyesület egyik tagja elmondta, minden nemlátónak tizenkét térítésmentes jegye van évente, és ugyanennyi egy hozzátartozójának is, aki az utazások során elkíséri. Az érettségi után többen is folytatják tanulmányaikat, bár a felsőfokú tanintézményekben már ugyanolyan körülmények között tanulnak, mint bárki más.